

Termposten – også for leger

Leger kan finne interessant stoff i Språkrådets *Termposten*, men nyhetsbrevet kan bli bedre.

Språkrådets terminologitjeneste, som ble etablert i 2010, skal ta initiativ til og samordne utviklingen av terminologi og fagspråk på norsk (1). Siden 2011 har tjenesten gitt ut et eget nyhetsbrev om terminologi med navnet *Termposten* (2). Nyhetsbrevet, som kommer ut tre ganger i året, inneholder aktuelt stoff for alle som arbeider med eller interesserer seg for terminologi. Hvert nummer er på seks sider og består av korte notiser og faste spalter.

Medisinske termer

Medisinen er et terminologitungt fag, og *Termposten* burde derfor være interessant også for leger. Det inneholder da også en del medisinsk relevant stoff. For eksempel er oversettelsen av MeSH til norsk, det store terminologiprojektet innen medisin og helsefag, omtalt flere ganger (3).

Hver utgave har en spørrespalte. Et av spørsmålene som er tatt med, gjaldt hvorfor «disorders» oversettes med både «forstyrrelser» og «lidelser» på norsk (nr. 2/2012). I svaret fra redaksjonen står det at begge variantene er «blitt brukt om hverandre lenge. Det er vanskelig å si hvorfor det er slik og hva som er bakgrunnen for de to variantene. Men det ser altså ut til at de dukket opp på samme tid, så det er lang tradisjon for begge. Ser man på hvor mye brukt de er, kan det se ut til at *lidelse* i stor grad er den foretrukne varianten». Særlig mye klokere blir man vel ikke av dette svaret.

En annen spalte er På kornet, et kort intervju med faste spørsmål. Flere av spørsmålene virker banale, som f.eks. «Hva var favorittfaget ditt på barneskolen?». Slikt hører helst hjemme i skoleaviser.

I *Termposten* nr. 1/2013 er spørrespalten spesielt interessant. Det første spørsmålet gjelder hva begrepene «key lecture» og «abstract» heter på norsk. «Hovedforedrag», «hovedforelesning» eller «hovedinnlegg» er alle gode oversettelser for «key lecture». «Abstract» kan oversettes med «abstrakt» på norsk, men «sammendrag» er bedre og selvforklarende, står det. Jeg mener at man med denne forklaringen går glipp av en betydningsnyanse. Abstrakt er

en spesiell type sammendrag, nemlig slike som sendes inn til og presenteres på konferanser.

Neste spørsmål er hvordan «literacy» kan oversettes. I kombinasjonen «health literacy» dreier det seg om evnen til å kunne orientere seg i og nyttiggjøre seg kunnskap om helse. I svaret står det at «kompetanse» av og til brukes som oversettelse, men også at «litterasitet» er en del brukt, «og det har vi ingen innvendinger mot. I sammensetningen med helse er det nok også en bedre løsning. Helsekompetanse blir tvetydig på norsk, helselitterasitet er en mer entydig term».

Igjen er svaret for kort. Når jeg søker på nettet, viser det seg at «helsefremmende allmenndannelse» gir en del treff på norsk. Heller ikke dette er optimalt. På engelsk er begrepet forklart som «the degree to which individuals can obtain, process, and understand basic health information and services needed to make appropriate health decisions.» (4). Det rommer altså flere elementer: både skaffe, vurdere og forstå informasjon. Dessuten finnes det flere definisjoner (5). Kanskje er derfor «helselitterasitet» det beste forslaget på norsk. Forfattere må uansett definere begrepet innledningsvis i sine tekster.

Abonnement

Termposten er nå i sin tredje årgang. Selv om den inneholder en del interessant stoff, bør det legges mer arbeid i artiklene dersom nyhetsbrevet skal bli interessant nok. Hvis det ikke lykkes, bør man heller vurdere å ha en fast termseksjon i *Språknytt*, Språkrådets solide blad, som i år kan feire sitt 30-årsjubileum (6).

Tjenesten er gratis og abonnement kan fås ved å sende en e-post til term@sprakradet.no med «Abonnement på *Termposten*» i emnefeltet (2).

Erlend Hem
erlend.hem@medisin.uio.no

Erlend Hem (f. 1970) er dr.med. og assisterende sjefredaktør i Tidsskriftet.

Termposten har stoff av interesse for språkinteresserte leger. Faksimile av Termposten nr. 1/2013

Litteratur

1. Terminologitjenesta. Språkrådet. www.sprakradet.no/Tema/Terminologi-og-fagspraak/Terminologitjenesta/ (1.8.2013).
2. Termposten. Språkrådet. www.sprakradet.no/Tema/Terminologi-og-fagspraak/Termposten/ (1.8.2013).
3. Aasen SE, Nylund MF. Opprydning i begrepsjungelen. Tidsskr Nor Legeforen 2012; 132: 2653–4.
4. Powers BJ, Trinh JV, Bosworth HB. Can this patient read and understand written health information? JAMA 2010; 304: 76–84.
5. Sørensen K, Van den Broucke S, Fullam J et al. Health literacy and public health: a systematic review and integration of definitions and models. BMC Public Health 2012; 12: 80.
6. Hem E. Språknytt for leger. Tidsskr Nor Legeforen 2011; 131: 1680.

Mottatt 4.8. 2013 og godkjent 20.8. 2013. Redaktør Marit Fjellhaug Nylund.